

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Maaeluministri määruste muutmine“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 alusel.

Eelnõuga tehakse muudatused järgmistes määrustes:

- maaeluministri 18. septembri 2015. a määrus nr 5 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meetme 4.2.2 rakendusmäärus*);
- maaeluministri 8. mai 2015. a määrus nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meetme 4.2.1 rakendusmäärus*);
- maaeluministri 3. veebruari 2017. a määrus nr 14 „Põllumajandusettevõtja tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meetme 4.1 rakendusmäärus*);
- maaeluministri 9. septembri 2016. a määrus nr 53 „Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus“ (edaspidi *meetme 6.1 rakendusmäärus*).

Eelnõu hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liiki 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks“ (edaspidi *meede 4.1*) ja tegevuse liigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ (edaspidi *meede 4.2*) alameetmeid 4.2.1 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meede 4.2.1*) ja 4.2.2 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meede 4.2.2*) ning meetme 6 „Põllumajanduslike majapidamiste ja ettevõtluse areng“ tegevuse liiki 6.1 „Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine“ (edaspidi *meede 6.1*).

Meetmete 4.1 ja 4.2 raames antavate toetuste puhul pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu, et luua toetuse saajatele soodsad võimalused toetatavate tegevuste elluviimiseks olukorras, kus kavandatud tegevuste elluviimine ettenähtud tähtaja jooksul on olnud raskendatud. Toetuse saajad on sattunud majanduslikult raskesse olukorda erakordselt suure ja ootamatu hinnatõusu, eriti maagaasi ja elektri hinnatõusu tõttu. Samuti on paljud muud sisendite hinnad märkimisväärselt tõusnud, näiteks põllumajandus- ja toiduainesektoris on kallinenud tooraine, mis paratamatult on mõjutanud ka toetuse saajaid nende kavandatud tegevuste elluviimisel.

Meetme 6.1 raames antava toetuse puhul tehakse muudatus, sest käesolev Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika programmiperiood hakkab lõppema, mistõttu täpsustatakse taotlejale sätestatud nõuet ja kehtestatakse lõpptähtpäev, mis ajaks hiljemalt peab ta toetuse saajana põllumajandusalase töökogemuse ja hariduse või kutse omandanud olema – selleks kuupäevaks on 2025. aasta 1. november. Lisaks pikendatakse kõikide meetme 6.1 toetatavate tegevuste elluviimise lõpptähtpäeva nelja kuu võrra.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna valdkonnajuht Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 62539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist.

Meetme 4.1 raames antava toetuse puhul pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu seitsmendas taotlusvoorus toetust saanud ettevõtjatel seniselt kahelt aastalt kolme aastani. Samuti ei kohaldata meetme 4.1 seitsmendas taotlusvoorus taotluse rahuldamise otsuse saanud toetuse saajatele määruse § 28 lõike 2 punktis 1¹ ja § 29 lõike 3 punktis 1¹ sätestatud vahetähtaja nõudeid määruse § 4 lõike 1 punktis 1, 3 või 10 või § 4 lõike 2 punktis 1, 2, 3, 6, 7, 8 või 11 nimetatud toetatava tegevuse s.o ehitustegevuse elluviimise kohta.

Meetme 4.2.1 raames antava toetuse puhul pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu kuuendas taotlusvoorus toetust saanud ettevõtjatel seniselt kahelt aastalt kolme aastani.

Meetme 4.2.2 raames antava toetuse puhul pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu viiendas taotlusvoorus toetust saanud ettevõtjatel, kes on kolme aasta jooksul arvates Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest esitanud *PRIA*-le toetuse väljamaksmiseks vähemalt ühe maksetaotluse koos investeeringu tegemist tõendavate dokumentidega, seniselt kolmelt aastalt nelja aastani.

Vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega on tingitud peamiselt toetuse saaja omavahendite puudumisest, ehitushindade märkimisväärsest tõusust ja ehitajatega sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste mittetäitmisest. Tähtaegade pikendamise eesmärk on võimaldada toetuse saajatel kavandatud tegevused ellu viia ja seeläbi saavutada toetuse eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parema ja täielikuma ärakasutamise.

Meetme 6.1 raames antava toetuse puhul tehakse muudatus, sest käesolev programmiperiood lõppeb 2025. aasta 31. detsembril, mistõttu täpsustatakse taotlejale sätestatud nõuet ja kehtestatakse lõpptähtpäev, mis ajaks hiljemalt peab ta põllumajanduslase töökogemuse ja hariduse või kutse puudumise korral selle omandanud olema – selleks kuupäevaks on 2025. aasta 1. november. Samuti pikendatakse meetme 6.1 raames antava toetuse puhul kõikide toetatavate tegevuste elluviimise lõpptähtpäeva nelja kuu võrra, mis tähendab seda, et edaspidi peab toetuse saaja viima äriplaanis kavandatud nimetatud määruse §-s 5 sätestatud tegevuse ellu kahe aasta jooksul arvates *PRIA* poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2025. aasta 1. novembril.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse meetme 4.2.2 rakendusmäärust.

Eelnõu §-ga 1 täiendatakse meetme 4.2.2 rakendusmääruse § 20 lõigetega 13 ja 14. Muudatuse kohaselt pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega nendel toetuse saajatel, kes taotlesid toetust viiendas taotlusvoorus ajavahemikul 4. detsembrist kuni 11. detsembrini 2019 ning kes on kolme aasta jooksul arvates *PRIA* poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest esitanud *PRIA*-le toetuse väljamaksmiseks vähemalt ühe maksetaotluse koos investeeringu

tegemist tõendavate dokumentidega, veel ühe aasta võrra. See tähendab, et nimetatud toetuse saajad võivad viia toetatava tegevuse ellu, esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ja võtta investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse senise kolme aasta asemel nelja aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Seega peavad nimetatud toetuse saajad viima toetatava tegevuse ellu hiljemalt 2024. aasta veebruaris.

Kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, siis eelnõu kohaselt küll pikendatakse investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse võtmise tähtaega, kuid hoolimata sellest peab toetuse saaja endiselt liisingulepingu alusel ostetud investeeringuobjekti puhul viima tegevuse ellu ja esitama investeeringu tegemist tõendavad dokumendid viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2025. aasta 30. juunil, sest liisingu puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaega ei muudeta. Kuna käesolev programmiperiood hakkab lõppema, siis liisingu puhul tuleb arvestada sellega, et investeeringu tegemist tõendavaid dokumente saab esitada viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2025. aasta 30. juunini.

Tähtaja pikendamise eelduseks on, et PRIA-le on esitatud enne selle sätte kohaldamist toetuse väljamaksmiseks vähemalt üks maksetaotlus koos investeeringu tegemist tõendavate dokumentidega. Maksetaotluse esitamine näitab toetuse saaja tahet viia oma tegevused ettenähtud tähtaja jooksul nõuetekohaselt ka lõpuni.

Vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu on tingitud peamiselt vajadusest luua toetuste saajatele soodsad võimalused toetatavate tegevuste elluviimiseks olukorras, kus Venemaa Föderatsiooni (edaspidi *Venemaa*) sõjaline agressioon Ukrainas on avaldanud tugevat mõju ettevõtjate majandustegevusele. Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu ning Euroopa Liidu ja tema rahvusvaheliste partnerite kehtestatud sanktsioonid ning Venemaa vastumeetmed neile on tekitanud märkimisväärset majanduslikku ebakindlust, häirinud kaubavoogusid ja toidu tarneahela toimimist ning toonud kaasa erakordselt suure ja ootamatu sisendite (näiteks maagaas ja elekter) hinnatõusu. Märkimisväärselt on tõusnud ka paljude muude sisendite hinnad näiteks põllumajandus- ja toiduainesektoris on kallinenud märkimisväärselt tooraine. Need mõjud kokku on põhjustanud tõsiseid häireid kogu Euroopa Liidu majanduses ning avaldanud tugevat mõju ettevõtjate suutlikkusele teha investeeringuid. Sõjategevuse tagajärjel tekkinud majanduslike mõjudega toimetulekuks on väga oluline suunata täiendavaid rahalisi vahendeid toiduainetööstusesse investeeringute tegemiseks ja luua tingimused selleks, et nende investeeringute tegemisega ka lõpuni jõutakse, et kaasa aidata toiduainetööstuse ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele ja lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis võimaldaks turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lüliledele.

Lähtudes eespool toodust ja võttes arvesse sisendite märkimisväärset hinnatõusu, ei ole mõistlik toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega pikendada lühemaks ajaks kui veel ühe aasta võrra, sest kavandatud tegevuste elluviimine võib viibida rohkem kui mõni kuu.

Meetme 4.2.2 rakendusmääruse § 20 täiendatakse lõikega 14, mille kohaselt loetakse eelnimetatud toetuse saaja puhul taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg pikenuks ühe aasta võrra. Tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg on toetuse taotluse rahuldamise otsuse üks osa, mida eelnõu kohaselt pikendatakse kõigile toetuse saajatele ühetaoliselt. Muudatuse tõttu võib tekkida õiguslik ebaselgus määrusega võimaldatud pikema tähtaja ja haldusaktiga iga toetuse saaja jaoks kindlaks määratud toetuse andmise tingimuste vahel. Selleks, et vältida tarbetut

töökoormust, mida tooks kaasa õigusselguse tagamiseks kõikide haldusaktide muutmine, on probleem lahendatud õigusnormi abil, mis loeb tähtaja pikenuks ka haldusaktides.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse meetme 4.2.1 rakendusmäärust.

Eelnõu §-ga 2 täiendatakse meetme 4.2.1 rakendusmääruse § 20 lõigetega 15 ja 16. Muudatuse kohaselt pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega nendel toetuse saajatel, kes taotlesid toetust kuuendas taotlusvoorus ajavahemikul 25. novembrist kuni 2. detsembrini 2020 ning kelle taotlused on PRIA rahuldanud, ühe aasta võrra. See tähendab, et nimetatud toetuse saajad võivad viia toetatava tegevuse ellu, esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ja võtta investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse senise kahe aasta asemel kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Seega peavad nimetatud toetuse saajad viima toetatava tegevuse ellu hiljemalt 2024. aasta märtsis.

Kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, siis eelnõu kohaselt küll pikendatakse investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse võtmise tähtaega, kuid hoolimata sellest peab endiselt liisingulepingu alusel ostetud investeeringuobjekti puhul viima tegevuse ellu ja esitama investeeringu tegemist tõendavad dokumendid viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2025. aasta 30. juunil, sest liisingu puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaega ei muudeta. Kuna käesolev programmiperiood hakkab lõppema, siis liisingu puhul tuleb arvestada sellega, et investeeringu tegemist tõendavaid dokumente saab esitada viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2025. aasta 30. juunini.

Vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu on tingitud peamiselt vajadusest luua toetuste saajatele soodsad võimalused toetatavate tegevuste elluviimiseks olukorras, kus Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu on tekitanud märkimisväärset majanduslikku ebakindlust, häirinud kaubavoogusid ja toidu tarneahela toimimist ning toonud kaasa erakordselt suure ja ootamatu hinnatõusu (näiteks maagaas, elekter, tooraine). Majanduslike mõjudega toimetulekuks on väga oluline suunata täiendavaid rahalisi vahendeid toiduainetööstusesse investeeringute tegemiseks ja luua tingimused selleks, et nende investeeringute tegemisega ka lõpuni jõutakse, et kaasa aidata toiduainetööstuse ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele ja lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis võimaldaks turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lüliledele.

Lisaks on olnud kavandatud tegevuste elluviimine ettenähtud tähtaja jooksul raskendatud seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse leviku tõkestamisest tekkinud majanduslike mõjudega. Näiteks on olnud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud piirangute tõttu raskendatud masinate, seadmete ja ehitusmaterjalide tarnimine.

Lähtudes eespool toodust ja võttes arvesse, et endiselt peavad ettevõtjad arvestama koroonaviiruse leviku tõkestamisega tekkinud majanduslike mõjudega ning sisendite märkimisväärse hinnatõusuga, ei ole mõistlik toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega pikendada lühemaks ajaks kui ühe aasta võrra, sest kavandatud tegevuste elluviimine võib viibida rohkem kui mõni kuu.

Meetme 4.2.1 rakendusmääruse § 20 täiendatakse lõikega 16, mille kohaselt loetakse eelnimetatud toetuse saaja puhul taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse elluviimise

või investeeringu tegemise tähtaeg pikenenuks ühe aasta võrra. Tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg on toetuse taotluse rahuldamise otsuse üks osa, mida eelnõu kohaselt pikendatakse kõigile toetuse saajatele ühetaoliselt. Muudatuse tõttu võib tekkida õiguslik ebaselgus määrusega võimaldatud pikema tähtaja ja haldusaktiga iga toetuse saaja jaoks kindlaks määratud toetuse andmise tingimuste vahel. Selleks, et vältida tarbetut töökoormust, mida tooks kaasa õigusselguse tagamiseks kõikide haldusaktide muutmine, on probleem lahendatud õigusnormi abil, mis loeb tähtaja pikenenuks ka haldusaktides.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse meetme 4.1 rakendusmäärust.

Eelnõu §-ga 3 täiendatakse meetme 4.1 rakendusmääruse § 34 lõigetega 28–30.

Lõikega 28 pikendatakse kõikidel toetuse saajatel, kelle taotlus on rahuldatud 2021. aastal, tegevuse elluviimise tähtaega ühe aasta võrra. Seejuures nende toetuse saajate suhtes, kelle toetatav tegevus hõlmas ehitustegevust (nimetatud määruse § 4 lõike 1 punktis 1, 3 või 10 või § 4 lõike 2 punktis 1, 2, 3, 6, 7, 8 või 11 sätestatud tegevused) ei kohaldata meetme 4.1 rakendusmääruse § 28 lõike 2 punktis 1¹ ega § 29 lõike 3 punktis 1¹ sätestatud nõudeid toetatava tegevuse elluviimise vahetähtaja kohta ega ka selle määruse § 34 lõikes 25 sätestatud.

Kehtiva meetme 4.1 rakendusmääruse kohaselt peavad kõik need toetuse saajad viima määruse § 4 lõike 1 punktis 1, 3 või 10 või § 4 lõike 2 punktis 1, 2, 3, 6, 7, 8 või 11 nimetatud ehitustegevusest või mitme tegevuse elluviimise korral kõigist elluviidavatest ehitustegevustest ellu osa, mis moodustab vähemalt 20% kõigi tema elluviidavate tegevuste abikõlblikust maksumusest, ning esitada selle kohta maksetaotluse koos investeeringu tegemist tõendavate dokumentidega hiljemalt 2022. aasta 30. septembriks. Muudatuse järgselt võivad eelnimetatud toetuse saajad viia ehitustegevuse ellu ilma selle kohta sätestatud vahepealseid tähtaegu järgimata.

Seega pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega kõikidel toetuse saajatel, kes taotlesid toetust seitsmendas taotlusvoorus 2020. aastal ning kelle taotlused on PRIA 2021. aastal rahuldanud, ühe aasta võrra. See tähendab, et nimetatud toetuse saajad võivad viia toetatava tegevuse ellu, esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ja võtta investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse senise kahe aasta asemel kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Seega peavad nimetatud toetuse saajad viima toetatava tegevuse ellu hiljemalt 2024. aastal.

Vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu on tingitud peamiselt hindade kallinemisest, eelkõige ehitushindade kallinemisest. Näiteks põllumajandussaaduste tootjahinnad on kallinenud 89% võrdluses 2015. aastaga, tootmiseks vajalike sisendite ostuhinnad aga 41%¹.

Lisaks on viimase aastaga ehitushinnad märkimisväärselt tõusnud (seda ilmestab nii Statistikaameti ehitushinnaindeks kui ka PRIA poolt viimaste taotlusvoorude ehitusmaksumuste analüüs) ning arvestades asjaolu, kus ehitusettevõtjad hinnapakumuste koostamisel lõpliku ehitusmaksumust kindlaks ei määra, vaid eelarve jäetakse avatuks kuni ehitustegevuse lõpuni. Seetõttu peavad toetuse saajad hindade kallinemise tulemusena kas suurendama omafinantseeringu osakaalu või vähendama kavandatava investeeringu mahtu või muutma kavandatavaid investeeringuid, mille tõttu on lükkunud ka toetatavate tegevuste elluviimine edasi. Samuti avaldab investeeringute tegemisele jätkuvalt mõju koroonaviiruse

¹ Maaeluministeeriumi „Põllumajanduse, kalanduse ja toiduainetööstuse ülevaade I poolaastal 2022“, kättesaadav veebilehel <https://www.agri.ee/maaelu-pollumajandus-toiduturg/pollumajandus-ja-toiduturg/ulevaated-ja-statistika>.

leviku tõkestamisega tekkinud majanduslik olukord ja sõjategevus Ukrainas. Seega vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu on tingitud peamiselt toetuse saaja omavahendite puudumisest ja ehitajatega sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste mittetäitmisest.

Meetme 4.1 rakendusmääruse § 34 täiendatakse lõikega 29, mille kohaselt loetakse eelnimetatud toetuse saajate puhul taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg pikenenuks ühe aasta võrra. Tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg on toetuse taotluse rahuldamise otsuse üks osa, mida eelnõu kohaselt pikendatakse kõigile toetuse saajatele ühetaoliselt. Muudatuse tõttu võib tekkida õiguslik ebaselgus määrusega võimaldatud pikema tähtaja ja haldusaktiga iga toetuse saaja jaoks kindlaks määratud toetuse andmise tingimuste vahel. Selleks, et vältida tarbetut töökoormust, mida tooks kaasa õiguselguse tagamiseks kõikide haldusaktide muutmine, on probleem lahendatud õigusnormi abil, mis loeb tähtaja pikenenuks ka haldusaktides.

Meetme 4.1 rakendusmääruse § 34 täiendatakse lõikega 30, mille järgi kohaldatakse nimetatud määruse § 34 lõiget 28 alates 2022. aasta 30. septembrist. Nendel toetuse saajatel, kelle toetatav tegevus hõlmas ehitustegevust, on toetatava tegevuse 20 protsendi suuruse osa elluviimise tähtaeg möödunud, kuid ka nende puhul on põhjendatud võimaldada kavandatud tegevused lõpuni ellu viia. Säte toob kaasa isiku õiguste laienemise ja sellega ei rikuta õiguskindluse põhimõtet.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse meetme 6.1 rakendusmäärust.

Eelnõu § 4 punktiga 1 tehakse muudatus meetme 6.1 rakendusmääruse § 2 lõikes 5, millega täpsustatakse taotlejale sätestatud nõuet ja kehtestatakse lõpptähtpäev, mis ajaks hiljemalt peab ta olema omandanud põllumajandusalase töökogemuse ja hariduse või kutse – selleks kuupäevaks on 2025. aasta 1. november. Nimetatud muudatus toob kaasa nende taotlejate jaoks, kes esitasid taotlused 2022. aasta taotlusvoorus ja kes kavatsevad taotleda seda toetust alates 2023. aastast, olukorra, mille tõttu jääb neile aega omandada põllumajandusalane töökogemus ja haridus või kutse vähem kui 36 kuu jooksul. Seega edaspidi peab meetme 6.1 rakendusmääruse § 2 lõike 5 kohaselt põllumajandusalase töökogemuse ja hariduse või kutse puudumise korral eelnimetatud taotleja selle omandama toetuse saajana hiljemalt 2025. aasta 1. novembriks. Seega varasemalt toetuse taotluse esitanud saavad töökogemuse ja hariduse või kutse omandada endiselt maksimaalselt 36 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid edaspidi peab arvestama lõpptähtpäevaga, mis ajaks hiljemalt peab olema töökogemus ja haridus või kutse omandatud olenemata sellest, kas on möödunud 36 kuud – selleks kuupäevaks on 2025. aasta 1. november. Nimetatud muudatus tehakse, sest käesolev programmiperiood lõppeb 2025. aasta 31. detsembril ja kõik toetuse maksmise aluseks olevad kohustused peavad olema selleks ajaks täidetud. Kuupäeva valikul on arvesse võetud seda, et osa õppeasutusi väljastavad diplomi või kutsetunnistuse alles sügisel ning seda, et PRIA jõuaks ajaliselt toetuse välja maksta.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 807/2014² artikli 2 lõike 3 kohaselt, kui taotlejal puuduvad nõutavad ametialased oskused ja pädevus peab ta need omandama 36 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast ja nimetatud tegevus peab kajastuma ka

² Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227 31.07.2014, lk 1–17).

äriplaanis. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013³ artikli 65 lõike 2 kohaselt on kulud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks rahastamiskõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetuse saajal ja need on tasutud hiljemalt 2025. aasta 31. detsembril ehk toetuskõlblikud on vaid programmiperioodil tehtud kulud.

Tagamaks, et PRIA jõuaks programmiperioodi lõppu jäävaid makseid toetuse saajale teha enne 2025. aasta 31. detsembril, ja võimaldamaks jätta PRIA-le ka mõistliku aja dokumentide, sealhulgas põllumajandusalast töökogemust ja haridust või kutset tõendava dokumendi ning maksetaotluse menetlemiseks, sätestatakse meetme 6.1 rakendusmääruse § 2 lõikes 5 nõue omandada põllumajandusalane töökogemus ja haridus või kutse hiljemalt 2025. aasta 1. novembril. Nimelt määruse § 14 lõike 3 punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja omandama põllumajandusalase töökogemuse ja hariduse või kutse, kui toetuse saajal on määruse § 2 lõikes 5 sätestatud kohustus, ning esitama ühe kuu jooksul arvates nimetatud lõikes märgitud tähtaja lõppemisest PRIA e-teenuse keskkonna kaudu omandatud põllumajandusalast töökogemust ja haridust või kutset tõendava dokumendi, s.o hiljemalt 2025. aasta 1. novembrist ühe kuu jooksul ehk hiljemalt 2025. aasta 1. detsembril. Alles seejärel teeb PRIA meetme 6.1 rakendusmääruse § 16 lõike 3 kohaselt toetuse teise osa maksmise otsuse ja kannab toetusraha teise osa toetuse saaja arvelduskontole. PRIA kannab teise osa toetusest üle kui kõik äriplaanis kavandatud toetatavad tegevused on ellu viidud ning nõuetekohased dokumendid esitatud, sealhulgas on esitatud nimetatud määruse § 14 lõike 3 punktis 1 sätestatud põllumajandusalase töökogemuse ja hariduse või kutse omandamist tõendava dokumendi ärakiri.

Eelnõu § 4 punktiga 2 muudetakse meetme 6.1 rakendusmääruse § 14 lõike 1 sissejuhatavat lauseosa selliselt, et pikeneb kõikide toetatavate tegevuste elluviimise lõpptähtpäev nelja kuu võrra. Seega edaspidi peab toetuse saaja viima äriplaanis kavandatud nimetatud määruse §-s 5 sätestatud tegevused ellu kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2025. aasta 1. novembril (varem hiljemalt 2025. aasta 30. juunil). Võttes arvesse, et meetmes 6.1 kasutatakse lihtsustatud kulumeetodit, mis tähendab, et makseid ei tehta kuludokumentide alusel, vaid kindlasummaliste maksetena, siis erinevalt teistest toetusmeetmetest sätestatakse meetme 6.1 rakendusmääruse § 14 lõikes 1 tegevuse elluviimise lõpptähtpäevaks 2025. aasta 1. november ja tulenevalt sellest on selle määruse §-s 15 nimetatud dokumentide esitamise lõpptähtpäev 2025. aasta 1. detsember. Muudatus on toetuse saajatele soodustav.

Eelnõu § 4 punktiga 3 täiendatakse meetme 6.1 rakendusmääruse § 18 rakendussättega. Rakendussäte on seotud eelnõu § 4 punktiga 1, millega kehtestatakse lõpptähtpäev, mis ajaks hiljemalt peab põllumajandusalase töökogemuse ja hariduse või kutse puudumise korral see omandanud olema – selleks kuupäevaks on 2025. aasta 1. november. Muudatust kohaldatakse tagasiulatuvalt nende taotlejate suhtes, kes on esitanud taotluse 2022. aastal. Nimetatud muudatus tehakse, sest käesolev programmiperiood lõppeb 2025. aasta 31. detsembril ja kõik toetuse maksmise aluseks olevad kohustused peavad olema selleks ajaks täidetud, mis tähendab eelnimetatud toetuse taotlejate jaoks seda, et neile jääb põllumajandusalase töökogemuse ja hariduse või kutse omandamiseks aega vähem kui 36 kuud. Kuupäeva valikul on arvesse võetud seda, et osa õppeasutusi väljastavad diplomi või kutsetunnistuse alles sügisel ning seda, et PRIA jõuaks ajaliselt toetuse välja maksta. Kui programmiperioodi lõpuks ei ole meetme 6.1

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

rakendusmääruse § 2 lõikes 5 sätestatud kohustus täidetud, ei ole võimalik toetust välja maksta ning juba makstud toetus nõutakse toetuse saamise tingimuste täitmata jätmise tõttu tagasi. Säte loob noortele ettevõtjatele selgemad tingimused toetuse saamisel ja sellega ei rikuta õiguskindluse põhimõtet, kuna käesoleva programmiperioodi rahastamiskõlblikkuse ajavahemik tuleneb vahetult kohaldavast Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõikest 2.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227 31.07.2014, lk 1–17) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Määrusega pikendatakse osa toetuse saajate toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega, mis annab neile paindlikumad võimalused kavandatud tegevuste elluviimiseks. Nimetatud muudatusel on toetuse saajatele positiivne mõju, kuna see võimaldab neil kavandatud tegevused lõpetada.

Meetme 4.1 puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine avaldab positiivset mõju 166-le toetust saanud põllumajandustootjale (sh 60-le põllumajandustootjale, kes taotles toetust ehitustegevuseks), kelle tegevuse elluviimise tähtaeg on saabunud või lähiajal saabumas, kuid kavandatud tegevus ei ole täielikult või nõutaval määral ellu viidud. Nendele toetuse saajatele, kellel on kavandatud tegevuste elluviimine pooleli, määrati toetust kogusummas 15 332 091 eurot, millest on välja makstud 5 283 038 eurot.

Meetme 4.2.1 puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine avaldab positiivset mõju 16-le toetust saanud ettevõtjale, kelle tegevuse elluviimise tähtaeg on lähiajal saabumas, kuid kavandatud tegevus ei ole täielikult ellu viidud. Kuuendas taotlusvoorus määrati toetust 17-le ettevõtjale kogusummas 3 809 067 eurot, millest 14,5% (553 855 eurot) on välja makstud. Nendele toetuse saajatele, kellel on kavandatud tegevuste elluviimine pooleli, määrati toetust summas 3 683 660 eurot, millest 15% (522 501 eurot) on välja makstud.

Meetme 4.2.2 puhul mõjutab toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine kahte toetuse saajat. Viiendas taotlusvoorus määrati toetus kuuetele ettevõtjale kogusummas 1 931 344 eurot, millest 35,2% (679 556 eurot) on välja makstud. Nendele toetuse saajatele, kellel on

kavandatud tegevuste elluviimine pooleli, määrati toetust summas 562 024 eurot, millest 17,6% (98 922 eurot) on välja makstud.

Muudatus, millega pikendatakse osa toetuse saajate toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu, toob kaasa PRIA töökoormuse kasvu, sest maksetaotluste menetlusperiood pikeneb. Samas, kuna menetlustoimingud, mida tuleb pikendatud ajavahemikul teha, ei ole oma iseloomult uued, siis võib hinnata muudatuse mõju pigem vähemoluliseks.

Toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine võimaldab saavutada toetuse eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parema ja täielikuma ärakasutamise. Muudatusega väheneb tõenäoliselt võimalike sanktsioneerimiste arv, kuna neil toetuse saajatel, kes ei olnud saanud kavandatud tegevusi täielikult ellu viia, on võimalus seda nüüd teha ja võtta investeringuobjekt sihtotstarbeliselt kasutusse. Toetuse saaja halduskoormus tehtavate muudatuste tõttu ei suurene.

Meetme 6.1 rakendusmääruse muudatused loovad noortele ettevõtjatele soodsamad, paindlikumad ja selgemad tingimused toetuse taotlemiseks ja tegevuste elluviimiseks. Muudatused võimaldavad tegevusi senisest pikema aja jooksul ellu viia, muu hulgas arvestada põllumajandusala töökogemuse ja hariduse või kutse omandamisele kuluvat aega. Muudatustega ei suurene taotleja ega toetuse saaja halduskoormus.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise ega kaasne lisakulusid ega -tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Rahandusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta.

Eelnõu on koostatud koostöös PRIA-ga. Eelnõu esitati arvamuse andmiseks PRIA-le, kes ei esitanud eelnõu kohta lisaettepanekuid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler